

Fullautomatisk fôringsanlegg

HÅ: Det var først og fremst magasinets «moving-floor»-prinsipp som gjorde at jærboendene Jonas og John Skibstad, gikk for danske One2Feed da de skulle investere i nytt, fullautomatisk fôringsanlegg.

TEKST OG FOTO: Bethi Dirdal Jåtun

Jonas Skibstad har siden 2006 drevet gården på Vigrestad sammen med faren, John. Det er melkeproduksjon av rasen holstein som gjelder – fullt påsett – og melkekvote er på 350 000 liter. Drifta er organisert i foretaket Yggar Farm DA. Far og sønn arbeider også utenom gårdsdrifta, førstnevnte i lokale Hårr Betong og sistnevnte som Lely-montør. Da er det mor Inger Marie Skibstad som sørger for at alt på gården sviver og går som det skal.

PÅ JAKT ETTER DRIFTSSIKKERHET

Yggar Farm DA ble etablert da det nye robotfjøset på gården sto ferdig i 2006. Jonas Skibstad gikk da inn som medeier sammen med sin far. Fôringsystemet som ble valgt til det nye fjøset, var et Mullerup-anlegg, men det begynte etter flere års drift å skranke.

– Anlegget var rett og slett utslitt. De siste årene måtte vi til med skruing hele tiden, beskriver Jonas, som da de skulle kjøpe nytt, fullautomatisk fôringsanlegg, var svært opptatt av driftssikkerhet.

Etter å ha forhørt seg litt rundt, og søkt seg fram til ulike leverandører på nett, framsto etter hvert det danske fôringsystemet One2Feed, og deres patenterte magasin, som et av de bedre. At de på nabogården hadde hatt et One2Feed-magasin i test for TKS i to år med svært gode erfaringer, var selvsagt også betydningsfullt.

– Jeg snakket også med en bonde på Varhaug, som hadde ti års erfaring med One2Feed-systemet, og som kunne rapportere om god drift, legger han til.

Det var egentlig ikke så mye å lure på. Han traff leverandøren fra Silkeborg i Danmark første gang på landbruksmessa i Stavanger, så i Lillestrøm, før han tok beslutninga. I januar i år ble det nye anlegget montert.

ENKELT Å TILPASSE

Jonas anslår at det gikk med vel ei ukes tid på først å rydde ut det gamle anlegget og få på plass det nye.

– Kveldsarbeid, presiserer han, og forteller at det gikk overraskende lett å tilpasse det nye fôringsanlegget både til fjøs og fôrbrett.

To montører fra One2Feed i Danmark var med dem et par av dagene.

– De sørget for at alt kom på plass som det skulle, satte opp programvaren og kjørte gjennom en del ganger for å forsikre seg om at systemene fungerte som de skulle, forteller Jonas.

Styringsmekanismen, som er selve hjertet i anlegget, sørger for at Jonas og John Skibstad til enhver tid har oversikt over de ulike fôringsene – at de utføres som de skal, og når de skal. Systemet er nettbasert og kan også enkelt betjenes fra smarttelefonen. Anlegget er designet for å kunne gå 24/7 og kan håndtere opp mot 30 ulike ingredienser.

FUNGERER GODT

Akkurat nå er det fôrblendinga til kyrne som gjøres klar. Mineraler sprutes nærmest oppi, som en siste ingrediens, og vogna dirrer mens den tar en avsluttende blandingsrunde og begynner på sin vei mellom dyra. Kyrne værere hva som er i ferd med å skje. Det er så du kan merke det på stemninga i fjøset.

Under vogna skimtes ei hvit skinne, som bonden forklarer måker fôret godt ut til sidene, slik at minst mulig går til spille. Han bivåner fornøyd vogna, som glir bortetter fjøset i passe fôrings tempo, og sørger for at fôrblendinga fordeles likt på begge sider, stopper ved enden og glir så tilbake igjen for å gjøre seg klar til neste blandingsrunde.

– Hvor lenge gjør du regning med å ha dette anlegget i drift?

– Femten til tjue år fram i tid, anslår han, og oppgir at investeringa er som for en robot, rundt én million kroner.

KOMPLETT ANLEGG

Så langt vet han ikke om andre som har et fôringsoppsett nøyaktig likt deres. ▶

GODT FORNØYD: Jonas Skibstad brukte tid på å finne det rette fôringsanlegget, der danske One2Feed imponerte med sitt egenartede «moving floor»-prinsipp og enkle oppbygging.

NØKKELDATA

Utstyr for grovfôrhandtering

EFFEKTIV FÔRÅVLEVERING: Det hvite brettet under fôrvogna sørger for at fôrblendinga skyves ekstra godt til hver side, så nært opptil dyra som mulig, slik at minst mulig går til spille.

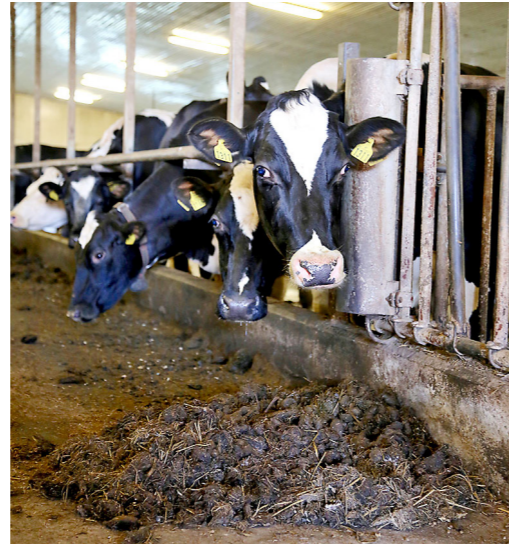
GOD BLANDING: Her er det mineraler som mates inn i fôrblendinga, spesielt tilpasset kyrne på gården.

HJERTET I ANLEGGET: Alt styres via nettet med One2Feeds egen programvare, som her viser en oversikt over ingrediensene i fôrblendingene så langt i år.

BIG BALE HALMRIVER: Halmrivieren fra TKS er bygd inn som en del av fôringsanlegget, noe som ifølge bonden fungerer utmerket.

SNART FÔR Å FÅ: Det er som om dyra venter at fôr-vogna er på vei. Her venter de på dagens første av sju fôrunder.

► – Jeg kjenner ikke til andre som har et komplett One2Feed-anlegg med magasin og mikser som dette, sier han, og viser også Big bale-rivieren, som river opp halmen, og som de har kjørt test på for TKS. Denne er bygget inn som en del av fôringsanlegget, forklarer Jonas.

– Vi har så langt kjørt gjennom seksti baller, noe som har gått fint. Vi har kun gjort en liten justering på knivene.

Dyra på Yggar fôres, i tillegg til grovfôret, med halm og kraftfôr.

– Vi fôrer med fire forskjellige blandinger – én til melkekyrner og tre til gjeldkyr og ungdyr. At vi kan gjøre det på den måten, er en stor fordel i vår drift, fastslår Jonas.

Fôrblendingene har de satt opp selv og kjørt nokså likt over flere år. Tanken er imidlertid at de skal se litt nærmere på blandingene dette året.

– Jeg tenker vi skal ta litt fôrprøver og få innspill fra en rådgiver, sier han.

MYE SKAL GJENNOM

Så langt har anlegget oppført seg eksemplarisk. Fôringsvogna går gjennom fjøset på Yggar sju ganger om dagen og avleverer fire forskjellige blandinger, satt opp og tilmålt via datamaskina på kontoret i fjøset. Her legges det også inn når på døgnet vogna skal kjøre, og hvor mange ganger.

– Hittil i år har det gått med nær 160 000 kilo bare i grovfôr, viser bonden, som har hentet opp fôringsstatistikken.

Halm har det per dags dato gått med rundt 15 000 kilo av, og slik kan vi fortsette nedover siden.

– Det er store mengder det er snakk om, og store krefter som er i sving når blandingene kjøres, smiler Jonas, idet han hopper opp på kanten, så han kommer på høyde med mikseren og ser ned.

ENKEL OPPBYGGING

At leverandøren ikke har servicefolk i Norge, bekymrer ham ikke nevneverdig.

TID FOR GRAS: Denne junidagen da Norsk Landbruk er på besøk hos Jonas Skibstad på Vigrestad på Jæren, er silo stikkordet, ikke bare hos ham, men hos de fleste bønderne i området.

– Om det skulle være noe, kommer de nok kjapt opp fra Danmark. Ellers tenker jeg jo at vi kan fikse litt selv også, om det var det.

For Skibstad var det ikke minst anleggets enkle oppbygging og det egenartede «moving floor»-prinsippet, som var avgjørende for beslutninga om å gå for One2Feed.

– At anlegget er enkelt og uten kjetting, som på det gamle, gir for meg en større sikkerhet om at ting går av seg selv, sier Jonas.

Det gamle Mullerup-anlegget var utstyrt med kjetting, noe som var mye av grunnen til at Jonas de siste årene stadig måtte skru for å holde anlegget i gang. «Moving-floor»-prinsippet er for ham nærmest en garanti for driftssikkerhet. Dessuten gir det en skånsom behandling av grovfôret, og sikrer at det alltid er det eldste fôret som går i blanderen først.

SILOKJØRING I DAG

For Jonas sin del er dagen i dag viet silokjøring. Været er upåklagelig, og aktiviteten på Jæren stor. Graset er slått på alle jorder så langt øyet kan se, og traktorer med fôrholdere og rundballevogner

I HUS: Dagen ble brukt godt. Jonas Skibstad sendte silobildet som lovet, og skriver: «På plass og i plastikk akkurat før regnet kom.»

DANSK LEVERANDØR: Fôrvogna i det fullautomatiske fôringsanlegget fra One2Feed er i rustfritt stål, solid og enkel – akkurat det jærbonden var ute etter.

er enten i marka eller på veien til eller fra.

Han peker på magasinet i fôringsanlegget, der grovfôret sakte rulles inn i mikseren og sier:

– Det er tredjeslåtten som går i nå.

På området utenfor fjøset har de anlagt tre liggende siloer, der veggene ikke er støpt, men satt sammen av store byggeklosser i betong.

– Vi bruker ikke rundballer. Det blir for mye plastikk, sier han, og lover å sende oss et bilde fra kvelden, når siloen er fylt opp. ■

Drifta på gården
Gårdsnavn: Yggar farm DA
Drives av: Far og sønn John og Jonas Skibstad
Produksjon: Melkeproduksjon og slaktekyr. 35 holsteinkyr med oppdrett og framføring av slaktedyr, i alt 90 dyr.
Areal: 175 dekar dyrka mark, 115 dekar beite

H.O.H.
 33 meter
Nedbør
 670 millimeter i vekstperioden
Graddager
 1440

Graddag uttrykker en kombinasjon av temperatur og tid, der 1 graddag = 1 °C per døgn. Vekstperioden er regnet fra 1. april til 30. september. Basistemperaturen er 5°C.